

Atheïsten zijn steeds vaker dogmatisch

[opinie](#)

Jamal Ouariachi – 8:22, 28 juli 2017 TROUW

Het schijnt dat Zweden het ongelovigste land van de westerse wereld is. Het mag dan ook niet verbazend dat in het Zweedse Borlänge een heuse atheïstische begraafplaats is geopend: een wereldwijde primeur.

Deze krantschreefer [afgelopen maandag over](#). Ook gelovigen mogen er begraven worden, op één voorwaarde – en daar bleef mijn noogaanhaken: ‘zolang de graven maar geen religieuze, racistische of nationalistische symbolen dragen’.

Het is weereen prachtig voorbeeld van kwetsvrees: stel je tocheensvoordateen ongelovige aanstoot zou nemen aan een onschuldig christelijk crucifixje of een islamitischemaansikkel-met-sterretje op een graf! Je ziet steeds vaker dat atheïstendogmatische worden, en daarmee meer en meer in het spiegelbeeld veranderen van dat wat ze ooit wilden bestrijden: dogmatische gelovigen. Als zelfseengraf onder het principe van het laïcisme gaat vallen, is de godsdienstvrijheid ten einde, en dat is, ingewikkeld genoeg, óók voor atheïsten slecht nieuws.

Ik heb het de laatste jaren sowieso een beetje gehad met prominente atheïsten. De tevreden onwrikbaarheid van types als de Amerikaanse filosoof Daniel Dennett: alsof de wetenschap voltooid is en voor alle seen verklaring heeft – onuitstaanbaar! Ooit schonk Richard Dawkins me met zijn prachtige ‘The God Delusion’ een schat kist vol argumenten tegen de idiotie van geïnstitutionaliseerde religie, maar ook hij lijkt gestagneerd in zijn denken. Het atheïsme van Dawkins kan niet verklaren waarom zoveel mensen toch religieus zijn, en de meeste verklaringen waar atheïsten mee aankomen zijn tekinderachtig en beperkt om serieus te nemen.

Toch was ik geschokt toen lang se een evenement waar Dawkins zou spreken, in het Amerikaanse Berkeley, werd geannuleerd door de sponsor, het radiostation KPFA. De reden: zijn ‘beledigende en kwetsende’ uitlatingen over de islam.

Dus je nodigt ’s werelds bekendste atheïst uit en bent vervolgens verbaasd dat hij zich weleens negatief over een van de grootste religies ter wereld heeft uitgelaten! In een reactie liet Dawkins weten dat hij welis waar regelmatig de excessen van de politieke islam veroordeeld heeft – misogynie, homohaat, geweld tegen afvalligen – maar dat hij daar ook altijd bij vermeldde dat moslims daar de voornaamste slachtoffers van zijn. Zoals hij dat ook altijd doet in het geval van het christendom: hij klaagt de denkbeelden aan, niet de gelovigen.

Aanstootnemend

Het is gek dat het woord ‘aanstootgevend’ wel bestaat en ‘aanstootnemend’ niet. Want de ontvanger is vaker het probleem dan de zender. Een atheïst die een religieus symbool op een begraafplaats aanstootgevend vindt, is even waanzinnig als een radiostation dat een spreker de mond snoert vanwege islamkritiek. God, wat hebben al die mensen een mierig nano-zelfvertrouwen dat ze elke afwijking van hun eigen overtuiging meteen als een belediging beschouwen. Je zou de mens, religieus of niet, een iets dikkere eelt laagje op de ziel toe wensen. Of die ziel nu wel of niet bestaat.

[Lees ook de eerdere columns van Jamal Ouariachi.](#)

=====XXXX

REASON VS RELIGION*

Jon Krakauer, *Under the Banner of Heaven: A Story of Violent Faith*. NY: Anchor Books/Random House, 2004.

Book is about violence by Mormons

Prologue p. xxiii:

Although the far territory of the extreme can exert an intoxicating pull on susceptible individuals of all bents, extremism seems to be especially prevalent among those included by temperament or upbringing towards religious pursuits. Faith is the very antithesis of reason, injudiciousness a crucial component of spiritual devotion. And when religious fanaticism supplants ratiocination, all bets are suddenly off. Anything can happen. Absolutely anything. Common sense is no match for the peace of God—as the actions of Dan Lafferty vividly attest.

It is the aim of this book to cast some light on Lafferty and his ilk. Trying to understand such people is a daunting exercise, it also seems a useful one—for what it may tell us about the roots of brutality, perhaps, but even more for what might be learned about the nature of faith.

p. 70—All religious belief is a function of nonrational faith. And faith, by its very definition, tends to be impervious to intellectual argument or academic criticism.”

p. 114 Joseph and Mormonism-- “...it presented a kinder, gentler alternative to Calvinism, which had been the ecclesiastical status quo in the early years of the American republic. Calvinists taught that mankind was by nature evil, and was watched over by a wrathful God bent on making human atone for Adam’s original sin. They warned that the fires of hell were real. Suffering, they preached, was good for you

p. 191 The best fruits of religious experience are the best things that history has to show.... The highest flights of charity, devotion, trust, patience, bravery to

which the wings of human nature have spread themselves have been flown for religious ideals.

William James, *The Varieties of Religious Experience*

One is often told that it is a very wrong thing to attack religion, because religion makes men virtuous. So I am told; I have not noticed it...

You find as you look around the world that every single bit of progress in humane feeling, every improvement in the criminal law, every step toward the diminution of war, every step toward better treatment of the colored races, or every mitigation of slavery, every moral progress that there has been in the world, has been consistently opposed by the organized churches of the world....

My own view on religion is that of Lucretius. I regard it as a disease born of fear and as a source of untold misery to the human race. I cannot, however, deny that it has made some contributions to civilization. It helped in early days to fix the calendar, and it caused Egyptian priests to chronicle eclipses with such care that in time they became able to predict them. These two services I am prepared to acknowledge, but I do not know of any others.

Bertrand Russell,

Why I am Not a Christian, and Other Essays on Religion and Related Subjects

p. 259

Both revelation and delusion are attempts at the solution of problems. Artists and scientists realize that no solution is ever final, but that each new creative step points the way to the next artistic or scientific problem. In contrast, those who embrace religious revelations and delusional systems tend to see them as unshakeable and permanent....

Religious faith is an answer to the problem of life.... The majority of mankind want or need some all-embracing belief system which purports to provide an answer to life's mysteries, and are not necessarily dismayed by the discovery that their

belief system, which they proclaim as “the truth,” is incompatible with the beliefs of other people. One man’s faith is another man’s delusion....

Whether a belief is considered to be a delusion or not depends partly upon the intensity with which it is defended and partly upon the numbers of people subscribing to it.

Anthony Stott, *Feet of Clay*

p. 340 ...those who write about religion owe it to their readers to come clean about their own theological frame of reference.

p. 341 first par: None of the ten thousand ((religious sects in the world)) has yet persuaded me to make the requisite leap of faith. In the absence of conviction, I’ve come to terms with the fact that uncertainty is an inescapable corollary of life. An abundance of mystery is simply part of the bargain—which doesn’t strike me as something to lament. Accepting the essential inscrutability of existence, in any case, is surely preferable to its opposite: capitulating to the tyranny of intransigent belief.